

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

“ 04 ” 01 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТИПОГРАФСЬКИЙ ШРИФТ І ОБРАЗ У ФОТОМИСТЕЦТВІ

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 022.00.01 «Графічний дизайн»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554

Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 333/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

Київ – 2021

« 21 »

Розробник:

Наталія КРАВЧЕНКО, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри дизайну Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Наталія КРАВЧЕНКО, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри дизайну Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дизайну Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 18 від «31» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри дизайну _____ Наталія КРАВЧЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 022.00.01 «Графічний дизайн»

«___» _____ 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми

022.00.02 «Графічний дизайн» _____ Віктор МИХАЛЕВИЧ

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2021 р.

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, «___»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, «___»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, «___»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) _____, «___»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ

“ _____ ” _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТИПОГРАФСЬКИЙ ШРИФТ
І ОБРАЗ У ФОТОМИСТЕЦТВІ

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 022.00.01 «Графічний дизайн»

Розробник:

Наталія КРАВЧЕНКО, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри дизайну Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Наталія КРАВЧЕНКО, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри дизайну Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дизайну Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 18 від «31» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри дизайну _____ Наталія КРАВЧЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 022.00.01 «Графічний дизайн»

«___» _____ 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми

022.00.02 «Графічний дизайн» _____ Віктор МИХАЛЕВИЧ

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2021 р.

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристики дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	9/270	
Курс	1	-
Семестр	2	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	5	-
Обсяг кредитів	9	-
Обсяг годин, в тому числі:	270	-
<i>Аудиторні</i>	144	-
<i>Модульний контроль</i>	18	-
<i>Семестровий контроль</i>	30	-
<i>Самостійна робота</i>	78	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни «Типографський шрифт і образ у фотомистецтві» є підготовка фахівця з високим рівнем майстерності, формування гармонійно розвинутого спеціаліста для самостійного творчого вирішення завдань дизайнерської діяльності.

Предметом вивчення курсу є види типографських наборних шрифтів, специфіка їх поєднання із образом у фотоплакаті.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- набуття практичних навичок у проектуванні творів плакатного мистецтва із використання наборних типографських шрифтів та фотозображень;
- формування уміння застосовувати теоретичні знання з історії дизайну та мистецьких стилів у практичній роботі;
- ознайомлення із засобами та художніми прийомами створення шрифтових плакатів, фотоплакатів із шрифтовими блоками;
- набуття вмінь роботи із типографськими наборними шрифтами, здійснювати підбір гарнітури, кегля, накреслення шрифту відповідно до обраної стилістики твору плакатного мистецтва;

- використовувати можливості комп'ютерних технологій в роботі із наборними шрифтами та в обробці фотозображень;
- формування аналітичних вмінь у вивченні аналогів та прототипів;
- розвиток професійного мислення майбутніх фахівців графічного дизайну.

Під час практичних занять, індивідуальної та самостійної роботи відповідно профілю програми бакалавра дизайну формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності (ЗК), а саме:

ЗК 1	Світоглядна: наявність ціннісно-орієнтаційної позиції, здатність розуміти та дотримуватися морально-етичних норм поведінки, загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів, розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства, розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії, збереження національних духовних традицій, розуміння переваг здорового способу життя та прийняття їх як власних цінностей.
ЗК 2	Громадянська: здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України, здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень, повага до Батьківщини, народу, держави, її символіки, традицій, мови, уміння діяти із соціальною відповідальністю та громадською свідомістю, здатність цінувати і поважати національну своєрідність та мультикультурність.
ЗК 3	Комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності, здатність працювати в команді (творчому колективі), вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, основами спілкування іноземними мовами, навички використання комунікаційних технологій.
ЗК 4	Інформаційна: здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань, здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності, володіння інформацією щодо об'єктивного стану ринку дизайнерських послуг.
ЗК 5	Науково-дослідницька: здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності, володіння науково-дослідними методами у сфері мистецтвознавства та дизайну, обізнаність в особливостях проектної діяльності, готовність до її реалізації, критична обізнаність та інтелектуальна чесність. здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання.
ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку, спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію, прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.
ЗК 7	Універсальна: здатність до планування та розподілу часу;

	здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми; здатність застосовувати знання на практиці.
--	---

Фахові компетентності базові (ФК), а саме:

ФК 1	Організаційна: здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати дизайнерську проектну діяльність та взаємодію її суб'єктів, здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів і форм, уміння висловлювати й аргументувати власні оцінні судження і позиції, здатність застосовувати базові знання з історії мистецтва і дизайну та специфіки його розвитку за професійним спрямуванням у художньо-проектну діяльність, здатність володіти фаховою термінологією, теорією і методикою дизайну.
ФК 3	Проектно-творча: здатність розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі дизайну, виявляти структурні й функціональні зв'язки на основі комплексного художньо-проектного підходу, здатність володіти практичними навичками з проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну, здатність застосовувати методику проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну, здатність володіти засобами та прийомами формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну, здатність використовувати базові знання з композиційної побудови, кольорознавства для створення майбутнього дизайнерського об'єкта, здатність володіти методами зображення об'єктів навколишнього середовища, зокрема постаті людини, засобами рисунка і живопису, здатність володіти знаннями й уміннями, спрямованими на досягнення успіху в професійній кар'єрі; вміння розробляти візуальні презентації, портфоліо власних творів.
ФК 4	Технологічна: здатність володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах, здатність володіти навичками використання сучасних програм із комп'ютерної графіки для створення об'єктів дизайну, здатність використовувати базові навички проектної графіки, здатність володіти засобами та прийомами формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну, здатність застосовувати знання з ергономіки та художнього конструювання, навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для виконання конкретного дизайнерського завдання.
ФК 5	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі дизайнерської діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Знання:

- основних термінів та понять з історії типографських шрифтів, плакатного мистецтва, графіки, поліграфічних технологій та друку;
- етапів розвитку типографських латинських і кирилических наборних шрифтів,

- основних характеристик типографських наборних шрифтів (елементів, гарнітур, насиченості, класифікації шрифтів);
- композиційних основ поєднання шрифтових блоків із образом у плакаті, зокрема у фотоплакаті;
  - можливостей використання наборних типографських шрифтів при створенні шрифтових блоків, у шрифтових плакатах, у фотоплакатах із мінімальним або великим текстовим наповненням, у плакаті-оголошенні із значним інформативним шрифтовим блоком та фотозображенням;
  - основних навичок проектування творів плакатного мистецтва із використанням новітніх комп'ютерних технологій;
  - застосування сучасного програмного забезпечення для виконання дизайн-проекту;

Практичні навички й вміння:

- застосовувати на практиці теоретичні знання з історії типографських наборних латинських та кириличних шрифтів, плакатного мистецтва, дизайну та мистецьких стилів;
- вільно застосовувати комп'ютерні графічні програми при створенні шрифтових блоків, у проектуванні шрифтових плакатів, фотоплакатів із елементами типографіки;
- використовувати різні за видами та стилями типографські наборні шрифти у плакатному мистецтві;
- виконання дизайн-проекту із урахуванням технологічних можливостей друку, формату твору;
- презентувати результати своєї роботи у різних формах.

Програмні результати навчання:

ПРН 1	Сформованість світогляду, активної громадянської позиції, загальної культури. Здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень.
ПРН 2	Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Уміння працювати в команді (творчому колективі). Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, основами спілкування іноземними мовами.

ПРН 3	Здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності.
ПРН 4	Здатність до науково-дослідницької діяльності у галузі дизайну. Мисленнева активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.
ПРН 5	Готовність до планування та організації дизайнерської діяльності, здійснення мистецьких і виставкових проєктів. Здатність до самоорганізації.
ПРН 6	Здатність застосовувати у практичній дизайнерській діяльності знання з історії мистецтв щодо напрямів, течій і стилів. Спроможність інтерпретувати й модифікувати авторські прийоми провідних дизайнерів. Здатність володіти фаховою термінологією, теорією і методикою дизайну.
ПРН 7	Здатність до проєктного мислення та проєктування оригінальних дизайнерських програм і проєктів.
ПРН 8	Володіння різними методиками проєктування об'єктів графічного дизайну (поліграфічна продукція, пакування, фірмовий стиль, плакат, книжкова графіка, носії реклами, медіа-простір тощо).
ПРН 9	Володіння різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.
ПРН 10	Володіння навичками використання сучасних програм із комп'ютерної графіки для створення об'єктів дизайну.
ПРН 11	Готовність до фахової діяльності в галузі графічного дизайну, дизайну середовища, дизайну реклами.
ПРН 12	Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху. Спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію. Здатність до самоосвіти, самоорганізації, самовдосконалення.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва теми	Розподіл годин між видами робіт					
		денна форма					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Практичні		МКР	Самостійна	Сем. контр.		
1	2	3	4	5	6	7	8
МОДУЛЬ 1. ТИПОГРАФІКА							
Змістовий модуль 1. Типографські наборні шрифти							
1	Тема 1. Лекція 1. Основні характеристики типографських наборних шрифтів та їх класифікація.	2	2				
2	Тема 2. Робота з латинськими і кириличними типографськими наборними шрифтами.	10		6			
3	Тема 3. Робота із текстом у програмі Adobe Illustrator.	12		8		6	
4	Тема 4. Шрифтовий блок. Шрифтовий блок із власного імені та прізвища засобами типографіки.	16		10		8	
5	МКР 1	2			2		

Змістовий модуль 2. Шрифтовий плакат							
6	Тема 5. Робота із типографськими наборними шрифтами у програмі Adobe Illustrator.	12		8			
7	Тема 6. Шрифтовий плакат. Плакат із шрифтоподібними елементами.	12		8		8	
8	Тема 7. Візуально-асоціативний шрифтовий плакат. Шрифтовий плакат із українським народним прислів'ям.	18		10		12	
9	Тема 8. Засвоєння принципів роботи у програмах Adobe Illustrator.	12		8			
10	МКР 2	4				4	
МОДУЛЬ 2. ШРИФТ і ОБРАЗ у ФОТОПЛАКАТІ							
Змістовий модуль 3. Поєднання образу та мінімального шрифтового блоку							
11	Тема 9. Лекція 2. Плакатне мистецтво.	2	2				
12	Тема 10. Розрізнення шрифтів за стилістикою	12		8		4	
13	Тема 11. Поєднання фотозображення та невеликого шрифтового блоку. Композиція «Презентація власного образу».	20		12		8	
14	МКР 3	4				4	
Змістовий модуль 4. Використання комп'ютерних програм у роботі з фотозображеннями і шрифтами							
15	Тема 12. Виразні засоби поєднання в композиції шрифтових блоків та фотозображень.	12		8			
16	Тема 13. Обробка растрових зображень з використанням програми Adobe Photoshop.	16		12		6	
16	Тема 14. Поєднання фотозображення та шрифтового блоку із висловом. Тематичний фотоплакат з висловом.	24		16		10	
17	МКР 4	4				4	
Змістовий модуль 5. Плакат із кількома шрифтовими блоками							
18	Тема 15. Інформативний плакат	14		8		6	
19	Тема 16. Плакат із кількома шрифтовими блоками. Плакат просвітницького спрямування	28		18		10	
20	МКР 5	4				4	
21	Семестровий контроль	30					30
22	Усього за 2 семестр	270	4	140	18	78	30

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1.ТИПОГРАФІКА

Змістовий модуль 1. Типографські наборні шрифти.

Тема 1. Лекція 1 (2 год.). Основні характеристики типографських наборних шрифтів та їх класифікація. Історичний розвиток шрифту. Розвиток

типографських латинських шрифтів. Розвиток типографських кириличних наборних шрифтів. Елементи шрифту (гарнітури шрифту, основні характеристики шрифтів, зарубки, насиченість). Класифікація шрифтів.

Тема 2. Робота із латинськими і кириличними типографськими наборними шрифтами. Практична робота 1. Шрифтова композиція. Розробка ескізів та пошук оригінальних композиційних вирішень із заданим набором літер, виявлення повторів елементів і ліній накреслення літер, створення ритму в шрифтовій композиції, робота із використанням «негативу» та «позитиву» в зображенні літер.

Тема 3. Робота із текстом у програмі Adobe Illustrator. Практична робота 2. Робота з наборами шрифтів різної насиченості із додаванням піднаборів (Світлий, Напівжирний, Жирний), Курсив, Моноширинний і Пропорційний, Акцидентний і Декоративний. Створення композицій: Літера; Літера і слово; Літера, слово і зображення. Трансформація шрифтових блоків. Популярні в дизайні гарнітури шрифтів.

Тема 4. Шрифтовий блок. Створення шрифтових та зображувально-шрифтових композицій із використанням програми Adobe Illustrator. **Практична робота 3. Шрифтовий блок із власного імені та прізвища засобами типографіки.** Створення шрифтового блоку із власного імені та прізвища засобами типографіки. Формат А4, збережений файл у JPG, PDF.

Література: 1-5, 9.

Змістовий модуль 2. Шрифтовий плакат.

Тема 5. Робота із типографськими наборними шрифтами у програмах Adobe Illustrator. Використання комп'ютерних програм у роботі зі шрифтами. Наборні шрифти і векторні зображення. **Практична робота 4.** Налаштування основних вікон програми Adobe Illustrator. Робота з текстом в Adobe Illustrator, форматування тексту і використання ефектів, трансформація шрифтів. Створення шрифтового блоку у програмі Adobe Illustrator. Ідея, творчий пошук основних елементів, виконання кількох варіантів із використанням графічного редактора.

Тема 6. Шрифтовий плакат. Традиції шрифтового плакату, креативна типографіка. Шрифтові плакати школи Баухаус (1919-1933 рр.). **Практична робота 5. Плакат із шрифтоподібними елементами.** Розробка плакату без змістового наповнення, композиція якого побудована на пластиці та архітектоніці шрифтів. У шрифтовій композиції використовуються типографські наборні шрифти: антиквенні, гротескні, декоративні. Формат А4, збережений файл у JPG, PDF.

Тема 7. Візуально-асоціативний шрифтовий плакат. Практична робота 6. Шрифтовий плакат із українським народним прислів'ям. Робота над варіантами композиції шрифтового плакату із українським народним прислів'ям: розробка візуально-асоціативних шрифтових композицій, в яких засобами типографіки (інколи у поєднанні із векторним стилізованим зображенням) розкривається зміст прислів'я. Завдання дизайн-проекування полягала у використанні лише типографських наборних шрифтів із введенням в композицію елементів зображень (фрагмент орнаменту, стилізований предмет тощо), проте їхнє використання має бути мінімальним і зумовлене змістом вислову. Формат А3, збережений файл у JPG, PDF.

Тема 8. Засвоєння принципів роботи у програмах Adobe Illustrator. Основи підготовки до друку плакатних зображень. **Практична робота 7.** Підготовка до друку плакату із шрифтоподібними елементами (формат А4) та шрифтового плакату із українським народним прислів'ям (формат А3).

Література: 1, 3, 4, 5, 8, 9.

МОДУЛЬ 2. ШРИФТ і ОБРАЗ у ФОТОПЛАКАТІ

Змістовий модуль 3. Поєднання образу та мінімального шрифтового блоку.

Тема 9. Лекція 2 (2 год.). Плакатне мистецтво. Спрямування та художньо-стильові особливості плакатів ХІХ – ХХІ ст. Історія плакату. Види плакатів за функціональним призначенням. Види та техніки друку, що використовувались у плакатному мистецтві. Формати плакатних видань.

Тема 10. Розрізнення шрифтів за стилістикою. Особливості використання шрифтів у плакаті в певні історичні періоди, **Практична робота 8. Поєднання зображення із мінімальним шрифтовим блоком.** Виконання невеликих вправ з підбору певного шрифту до стилістики зображення.

Тема 11. Поєднання фотозображення та невеликого шрифтового блоку. Практична робота 9. Композиція «Презентація власного образу». Створення композиції «Презентація власного образу», в якій поєднується фотопортрет студента із шрифтовим блоком з його імені та прізвища, а також додатковими елементами – орнаментом, текстурами, іншими зображеннями. Підбір зображень та шрифту мають відповідати певній тематиці та стилістиці, які обирає сам виконавець для розкриття власного образу.

Література: 1, 6, 7, 11-14, 16-17, 19.

Змістовий модуль 4. Використання комп'ютерних програм у роботі із фотозображеннями і шрифтами.

Тема 12. Виразні засоби поєднання в композиції шрифтових блоків та фотозображень. Практична робота 10. Засвоєння навичок роботи зі шрифтом і фотозображенням. Робота із програмами Adobe Illustrator, Adobe Photoshop, In Design та шрифтовим забезпеченням.

Тема 13. Обробка растрових зображень з використанням програми Adobe Photoshop. Практична робота 11. Обробка растрових зображень присутніх в макетах, використовуючи Adobe Photoshop. Підготовка до друку, враховуючи складні технічні вимоги. Постобробка зображень.

Тема 14. Поєднання фотозображення та шрифтового блоку із висловом. Основні принципи композиції та художнього вирішення плакату. Вираження головної думки та ідеї у стислих лаконічних образах, поєднання шрифтової композиції та зображення в плакаті. Робота із великим текстовим блоком: прийоми виявлення слів із найбільшим смисловим навантаженням, виявлення додаткового змісту, створення композиції, в якій шрифт стає активною візуальною асоціативною частиною фотозображення. **Практична робота 12.**

Тематичний фотоплакат з висловом. Створення плакату, в якому поєднується фотозображення та шрифтовий блок із висловом. Зображення та вислів мають складати єдину гармонійну композицію: без виходу за межі обраного фотозображення та без введення додаткових текстур під шрифт. Фото та шрифт мають бути поєднані тематично та стилістично.

Література: 1, 2, 4-6, 8, 10-11

Змістовий модуль 5. Плакат з кількома шрифтовими блоками.

Тема 15. Інформативний плакат. Використання різних шрифтових гарнітур у плакаті. Композиційні принципи розміщення шрифтових блоків у інформативному плакаті. **Практична робота 13. Шрифтовий плакат-об'ява із значним текстовим наповненням** (до мистецького заходу, художньої виставки). Комбінування шрифтових блоків із різними гарнітурами і принципом накреслення.

Тема 16. Плакат із кількома шрифтовими блоками. Практична робота 14. Плакат просвітницького спрямування. Створення просвітницького плакату, що включає зображення твору відомого художника, його вислів, ім'я та прізвище, роки народження та смерті. Шрифтові блоки мають бути розміщені в межах обраного зображення, вислів та твір майстра мають бути поєднані тематично, шрифтові блоки можуть бути виконані із використанням різних гарнітур.

Література: 2, 3, 8, 10-13, 15, 20-23

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Таблиця для розрахунку максимальної кількості рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Макс. кіл-сть балів за одиницю	ЗМ 1		ЗМ 2		ЗМ 3		ЗМ 4		ЗМ 5	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-
2	Відвідування практичних занять	1	12	12	17	17	10	10	18	18	13	13
3	Виконання завдання практичних заняття	10	3	30	4	40	2	20	3	30	2	20
4	Виконання завдання для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10	2	10
5	МКР	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Максимальна кількість балів за модуль			78		92		66		83		68	
Максимальна кількість балів (поточний контроль)			387									
Коефіцієнт визначення успішності			6,45									
Максимальна кількість балів без урахування підсумкового тесту (екзамену)			60									
Підсумковий тест (екзамен)			40									
Підсумковий рейтинговий бал			100									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Кількість годин	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1.			
Ескізи композицій: Літера; Літера і слово; Літера, слово і текст; Літера слово, текст і зображення.	6	практичне заняття	5
Ескізи шрифтового блоку із власного імені та	8	практичне заняття,	5

прізвища засобами типографіки		модульний контроль	
Змістовний модуль 2.			
Розробка ескізів плакату із шрифтоподібними елементами	8	практичне заняття	5
Виконання шрифтового плакату з українським народним прислів'ям із використанням програми Adobe Illustrator.	12	практичне заняття модульний контроль	5
Змістовний модуль 3			
Виконання невеликих вправ з підбору певного шрифту до стилістики зображення.	4	практичне заняття	5
Робота над композицією «Презентація власного образу». Підбір зображень та шрифту, що мають відповідати певній тематиці та стилістиці, які обирає сам студент.	8	практичне заняття, модульний контроль	5
Змістовний модуль 4			
Обробка растрових зображень, використовуючи Adobe Photoshop. Підготовка до друку	6	практичне заняття	5
Робота над тематичним фотоплакатом з висловом.	10	практичне заняття, модульний контроль	5
Змістовний модуль 5			
Робота над невеликим плакатом-об'явою із значним текстовим наповненням	6	практичне заняття	5
Виконання плакату просвітницького спрямування з кількома шрифтовими блоками	10	практичне заняття, модульний контроль	5
Всього:	78 год.		50 балів

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

5	виявлення творчого підходу та ініціативності; висока якість виконання; повнота обсягу та своєчасність виконання
4	виявлення творчого підходу ; виконання завдання з деякими помилками; повнота обсягу та своєчасність виконання;
3	недостатньо виявлено самостійність, ініціативу у процесі вирішення навчальних задач; недостатня кількість виконаних завдань; своєчасна здача виконаних завдань;
2	мала кількість виконаних завдань з великою кількістю помилок; несвоєчасне та несамостійне виконання завдань; ставлення студента до виконання завдань недостатньо відповідальне.
1	виконано лише одне завдання з великою кількістю помилок; несвоєчасне та несамостійне виконання завдань; ставлення студента до виконання завдань недостатньо відповідальне.
0	завдання не виконані. ставлення студента до виконання завдань вирізняється безвідповідальністю.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться у формі оцінювання поточних робіт студентів в аудиторії. Також у вигляді перегляду результату творчої роботи над кожним завданням.

Критерії оцінювання модульного контролю наведено у таблиці.

Критерії оцінювання	К-ть балів
<p>виконав в зазначений термін і на високому рівні весь обсяг роботи, відповідно до програми курсу; володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні; здатний грамотно визначати й ефективно здійснювати навчальні задачі з урахуванням особливостей навчально-виховного процесу; продемонстрував старанність, самостійність, ініціативу, активність, творче ставлення у процесі виконання усіх завдань, здатність робити висновки й обґрунтовувати свою позицію на основі проведених спостережень.</p>	21 – 25
<p>виконав в зазначений термін весь обсяг роботи відповідно до програми курсу, але з незначними недоліками; володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні; здатний грамотно визначати основні навчальні задачі та знаходити способи їх вирішення з урахуванням особливостей навчально-виховного процесу, але в окремих випадках допускає незначні помилки в процесі їх вирішення; продемонстрував старанність, самостійність, активність, відповідальне ставлення у процесі виконання завдань, здатність робити висновки на основі проведених спостережень.</p>	17 – 20
<p>виконав весь обсяг роботи відповідно до програми, але з певними недоліками; не завжди демонстрував здатність визначати основні навчальні задачі та знаходити способи їх вирішення з урахуванням особливостей навчально-виховного процесу, свідомо використовувати теоретичні знання, застосовувати практичні вміння під час проходження курсу; виявив здатність грамотно, але недостатньо самостійно опрацювати навчальні матеріали; продемонстрував старанність, відповідальне ставлення у процесі виконання завдань, але недостатньо виявив уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень.</p>	13 – 16
<p>завдання виконано в неповному обсязі, у процесі їх виконання допускалися помилки; студент в цілому виявив посередній рівень знань, умінь, навичок, допускав помилки у плануванні та самоорганізації до навчання; недостатньо виявив самостійність, ініціативу у процесі вирішення навчальних задач; не завжди враховував специфіку організації навчально-виховного процесу; завдання курсу були виконані з помилками, неохайно, подані на перевірку не своєчасно, не містили усіх необхідних елементів, визначених програмою курсу; ставлення студента до навчання недостатньо відповідальне.</p>	9 – 12

<p>завдання виконано в неповному обсязі, у процесі їх виконання виявлено чимало помилок; студент виявив лише мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, навичок, виявив неготовність грамотно і самостійно планувати й організувати навчання; завдання курсу були виконані в неповному обсязі, неохайно, з помилками, подані на перевірку не своєчасно, не містили усіх необхідних елементів, визначених програмою курсу; ставлення студента до навчання недостатньо старанне та відповідальне.</p>	5 – 8
<p>завдання не виконані; студент виявив незадовільний рівень знань, умінь; невміння послідовно, грамотно і самостійно планувати й організувати навчання, аналізувати результати власної діяльності; завдання курсу були виконані в неповному обсязі, оформлена неохайно, з суттєвими помилками, подані на перевірку не своєчасно, не містили усіх необхідних елементів, визначених програмою курсу; ставлення студента до виконання завдань вирізняється безвідповідальністю.</p>	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль (екзамен) проводиться у вигляді практичного завдання.

Порядок проведення семестрового контролю

Тривалість проведення	4 години
Максимальна кількість балів	40 балів
Орієнтовний перелік питань	Створити плакат-оголошення із значним інформативним шрифтовим блоком та фотозображенням. Тема фотоплакату визначається студентом довільно. Розміри графічного файлу: Формат – А3, збережений у JPG, PDF.
Перелік допоміжних матеріалів	Технічні засоби – комп'ютер. Встановлені програми Adobe Illustrator, Adobe Photoshop, наявність Інтернету.

Критерії оцінювання семестрового контролю і екзамену наведено у таблиці.

Кількість балів	Критерії оцінювання
36 -40 балів	виставляється за відмінний рівень знань основних прийомів композиції, уміння організувати великий інформативний шрифтовий блок із використанням різних засобів виділення головного змісту тексту, гармонійне поєднання шрифту та фотозображення не переобтяжуючи композицію, неординарне креативне вирішення, виразність, розуміння стильової єдності між темою, образом, зображенням та конфігурацією шрифтових гарнітур; фаховий стильовий підбір шрифтових гарнітур відповідно до тематики та стилю зображення.

33 - 35 балів	виставляється за добрий рівень знань основних прийомів композиції, уміння організувати великий інформативний шрифтовий блок із використанням різних засобів виділення головного змісту тексту, поєднання шрифту та фотозображення не переобтяжуючи композицію, виразність, стильовий підбір шрифтових гарнітур відповідно до тематики та стилю зображення.
30 - 32 балів	виставляється за знання основних прийомів композиції, навички організувати великий інформативний шрифтовий блок проте не досконале використання засобів виділення головного змісту тексту, не виразне поєднання шрифту та фотозображення, не узгодженість стилю шрифтових гарнітур та тематики зображення.
24 - 29 балів	виставляється за знання основних прийомів композиції, навички організувати великий інформативний шрифтовий блок проте не досконале використання засобів виділення головного змісту тексту, не виразне поєднання шрифту та фотозображення, не узгодженість стилю шрифтових гарнітур та тематики зображення
0 - 23 балів	виставляється за незадовільний рівень знання прийомів композиції, відсутність навичок організації великого інформативного шрифтового блоку, погане поєднання шрифту та фотозображення, не узгодженість стилю шрифтових гарнітур та тематики зображення.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Типографський шрифт і образ у фотомистецтві»

2 семестр - разом: 270 год., з них: лекції – 4, практичних – 140 год., МКР – 18 год., самостійна робота – 78 год., семестровий контроль – 30 год., екзамен

Модулі	МОДУЛЬ 1. Типографіка							МОДУЛЬ 2. Шрифт і образ у фотоплакаті																					
Змістові модулі	ЗМ 1. Типографські наборні шрифти			ЗМ 2. Шрифтовий плакат				ЗМ 3. Поєднання образу та мінімального шрифтового блоку		ЗМ 4. Використання комп'ютерних програм у роботі із фотозображеннями і шрифтами			ЗМ 5. Плакат із кількома шрифтовими блоками																
бали	78 б.			92 б.				66 б.		83 б.			68 б.																
Лекції	Т.1. Основні характеристики типографських наборних шрифтів та їх класифікація							Т9. Плакатне мистецтво																					
2 б.	1 б.							1 б.																					
Практичні заняття	Т2. Робота з латинськими і кириличними типографськими наборними шрифтами (10 б. за виконане завдання + 3 б. за відвідування)			Т3. Робота із текстом у програмі Adobe Illustrator (10 б. за виконане завдання + 4 б. за відвідування)		Т4. Шрифтовий блок. Шрифтовий блок із власного імені та прізвища засобами типографіки. (10 б. за виконане завдання + 5 б. за відвідування)		Т5. Робота із типографськими наборними шрифтами у програмі Adobe Illustrator (10 б. за виконане завдання + 4 б. за відвідування)		Т6. Шрифтовий плакат. Плакат із шрифтоподібними елементами (10 б. за виконане завдання + 4 б. за відвідування)		Т7. Візуально-асоціативний шрифтовий плакат. Шрифтовий плакат із українським народним прислів'ям (10 б. за виконане завдання + 5 б. за відвідування)		Т8. Засвоєння принципів роботи у програмах Adobe Illustrator (10 б. за виконане завдання + 4 б. за відвідування)		Т10. Розрізнення шрифтів за стилістикою (10 б. за виконане завдання + 4 б. за відвідування)		Т11. Поєднання фотозображення та невеликого шрифтового блоку. Композиція «Презентація власного образу» (10 б. за виконане завдання + 6 б. за відвідування)		Т12. Виразні засоби поєднання в композиції шрифтових блоків та фотозображень (10 б. за виконане завдання + 4 б. за відвідування)		Т13. Обробка растрових зображень з використанням програми Adobe Photoshop (10 б. за виконане завдання + 6 б. за відвідування)		Т14. Поєднання фотозображення та шрифтового блоку із висловом. Тематичний фотоплакат з висловом (10 б. за виконане завдання + 8 б. за відвідування)		Т15. Інформативний плакат (10 б. за виконане завдання + 4 б. за відвідування)		Т16. Плакат із кількома шрифтовими блоками. Плакат просвітницького спрямування (10 б. за виконане завдання + 9 б. за відвідування)	
210 б.	13 б.	14 б.	15 б.	14 б.	14 б.	15 б.	14 б.	14 б.	16 б.	14 б.	16 б.	18 б.	14 б.	19 б.															
Самостійна робота	-	Т.3	Т.4	-	Т.6	Т.7	-	Т.10	Т.11	-	Т.13	Т.14	Т.15	Т.16															
50 б.	-	5 б.	5 б.	-	5 б.	5 б.	-	5 б.	5 б.	-	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.															
125 б.	МКР 1 - 25 б.			МКР 2 - 25 б.				МКР 3 - 25 б.		МКР 4 - 25 б.			МКР 5 - 25 б.																
Разом 387 балів (коефіцієнт визначення успішності: 387 : 60 = 6,45)																													
Екзамен – 40 балів																													

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Бургес П., Вуд Б. 1000 способів шрифтового дизайну. – М., 2005 (в репозиторії Університету Грінченка інд. код 3255).
2. Королькова А. Живая типографика. – М., 2007 (в репозиторії Університету Грінченка інд. код 3254).
3. Куленко М.Я. Основи графічного дизайну: Підручник. – К.: Кондор, 2007 (в репозиторії Університету Грінченка інд. код 229).
4. Лиска С. Бизнес графика: 500 работ, объединенных графической эстетикой и коммерческим успехом. – М., 2010 (в репозиторії Університету Грінченка інд. код 2933).
5. Смирнов С.И. Шрифт и шрифтовой плакат. – М., 1977 (в репозиторії Університету Грінченка інд. код 3258).
6. Чихольд Я. Облик книги. – М.: Книга, 1980 (в електронній бібліотеці кафедри дизайну).

Додаткові

7. Буковецкая О. А. Дизайн текста: шрифт, эффекты, цвет. – 2-е изд., испр. – М.: ДМ К, 2000.
8. Глазычев В.Л. О дизайне. – М.: Искусство, 1970.
9. Гуссман Генрих. О книге. – М.: Книга, 1982.
10. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник. – Х.: ХДАДМ, 2003. – 320 с.
11. Даниленко В.Я. Основи дизайну: підручник. – Харків: ХДАДМ, 2003.
12. Лесняк В.И. Графический дизайн (основы профессии). – К.: Биос Дизайн Букс, 2009.
13. Ньюарк К. Что такое графический дизайн? – СПб.: АСТ Астрель, 2005.
14. Пронин С. Рекламисту о дизайне. Дизайнеру о рекламе. – М.: Москва, 2003 (в електронній бібліотеці каф. дизайну)..
15. Савін В.М. Типографіка: навчальний посібник. – К.: Вересень. 2003.
16. Серов С.И. Гармония классической типографики. – М.: ЗАО «Линия График», 2003.

17. Таранов Н.Н. Художественно-образная выразительность шрифтов: Монография. – Волгоград: Перемена, 2000.
18. Таранов Н.Н. Шрифт и образ в издании: Учебное пособие. – М.: Изд-во МГАП "Мир книги", 1995.
19. Шрифты. Разработка и использование. Барышников Г.М., Бизяев А.О., Ефимов В.В., Моисеев А.А., Почтарь Э.И., Ярмола Ю.А. – М., Издательство ЭКОМ, 1997.
20. Яковлев М.І. Основи формування професійного мислення художників графічного дизайну // Технічна естетика і дизайн: міжвідомчий науково – технічний збірник / Відп. ред. М.І. Яковлев. – К.: Віпол, 2004. – Вип. 3-4. – С. 181-185.
21. Яцюк О. Основы графического дизайна на базе компьютерных технологий. – СПб: Издательство: БХВ-Петербург, 2004.
22. Яцюк О., Романычева Э. Компьютерные технологии в дизайне. – СПб.: Питер, 2001.